

Mednarodni dan materne jezika, 21. februarja 2024

Poslanica podpredsednika Društva pisateljev Marija Čuka



To je kot nenehno vračanje k studencu, postanek popotnika pri rojstvu izvorne vode. Da se odžeja. Je spomin. Sedanjost. Prihodnost. Je širina sveta in intimen prostor posameznika, zatočišče pred temo, varovanje zgodovine, odganjanje urokov. Obramba pred gozdom, v katerem izgubljam smer. Je smisel. Potešitev. Je dialog in samogovor, je stisk roke in objem. Toplina v mrzlih burjastih časih. Je narod. Njegovo zrcalo. Je domovina. Kaj je domovina? Kje?

**Jezik. Moj jezik, tvoj jezik. Jezik/hiša. Jezik/smerokaz.
Jezik/genealogija.**

- Aharon Appelfeld je zapisal: materni jezik je kot materino mleko, se pretaka, teče.

- Tullio De Mauro: z maternim jezikom smo se naučili premikati se v svetu, ga obvladovati. Materni jezik ni orodje, ki ga kupiš in odvržeš. Materni jezik je skrinja našega psihološkega življenja, spominov, asociacij, miselnih motivov in vzorcev.
- Italo Calvino: vse se lahko spremeni, ampak ne jezik, ki ga imamo v sebi. Jezik je zibelka tradicij, idej, izkušenj, ki si sledijo v času. Omogoča stik s predniki. S sedanostjo in prihodnostjo. Jezik Je!

Res?

Vsaj za hip bi se lahko Slovenci zamislili nad svojim izvornim maternim jezikom. Nad jezikom, ki povezuje, in ki je temelj stati inu obstati. A za stati in živeti je treba imeti pogum.

Materni jezik, njegova spevnost in povednost, je dejanje poguma. Govoriti v maternem jeziku je dejanje poguma in pokončnosti. Je hoja proti toku vtapljanja v različna jezikovna in vsakršna enoumja, ki človeka robotizirajo v bitje brez sebe. Jezik je miroljubna kulturna revolucija.

- Zakaj potem ukinjati eno od zakladnic jezika, kulture, narodovega kulturnega spomina? ARS. Zakaj ukinjati zvočnost in melodijo maternega izraza?
- Zakaj ukinjati jezik v podjetniških kupčijah?
- Zakaj krniti jezik v izobraževanju, šolstvu, sporazumevanju?
- Zakaj uvajati v govor prepolno tujega plevela?
- Zakaj relativizirati jezik zgolj v orodje brez duše in srca?
- Je jezik pametni telefon ali umetna inteligenca?
- Zakaj se mu politika odpoveduje?
- So proglasi o jeziku in kulturi kot temelju slovenske biti laž?

Jezik je sinonim narodove identitete. Identitete vsakega naroda na tem svetu. Ko izgine jezik, zavest pripadnosti jeziku, izgine narod. Si lahko to privoščimo? Si lahko privoščimo skriti v najtemnejši kotiček vizijo o skupnem kulturnem in jezikovnem prostoru brez meja, prostoru, ki združuje rod slovenšč'ne cele? Zakaj se odpovedovati narodnim vejam za mejo in v širokem svetu? Zakaj Slovincem izven meja domovine določati drugo domovino?

Preveč vprašajev, odgovori opravičevanje zmot. **Zdi se, da so vse lepe besede o narodu, jeziku, identiteti le figa v žepu. Priložnostni proglasi. Besede za proslave. Šušmarska računica. Jezik je intimni sprehod po sebi in v sebi, omogoča dvogovor z lastno dušo. Jezik dokazuje, da smo! Da živimo v Evropi. Na planetu. V času bede, duhovne revščine, vojnih žrtev in padanja sveta v šape nasilja je jezik ena redkih vrednot, ki zagotavlja preživetje. Ker je jezik srce! Se nas srce še dotakne?**

MARIJ ČUK

Vir: <https://www.si21.com/Svet/mednarodni-dan-maternega-jezika-21.-februarja-2024/>